

№ 42 (1552)
23 желтоқсан
2014 жыл

УНИВЕРСИТЕТІ

Апталық 1948 жылдың 20 сәуірінен шыға бастады

С. САТЫБАЛДИН «АЛТЫН АДАМ» СЫЙЛЫҒЫН ИЕЛЕНДІ

Экономика ғылымдарының докторы, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ профессоры, ҰҒА академигі Сағындық Сатыбалдин «Жыл таңдауы – Жыл адамы» халықаралық фестивалінің қорытындысы бойынша жылдың ғылыми қызметкері деп табылды. «2014 жылдың ғылыми қызметкері» номинациясындағы жеңісі үшін Сағындық Сатыбалдыұлы «Алтын адам» сыйлығымен марапатталды.

«Жыл таңдауы – Жыл адамы» фестивалі жыл сайын түрлі саладағы үздіктер есімін жариялайды. Олардың қатарында мемлекеттік және қоғамдық қайраткерлер, ғылым және мәдениет, өнер, бизнес, медицина, спорт және тағы басқа салалардың майталмандары бар.

Сағындық Сатыбалдыұлы – есімі елімізге ғана емес, шет елдерде кенінен танылған ірі ғалым. Ол Қазақстан

экономикасының дамуына өзіндік үлес қоса отырып, экономика ғылымының теориясы мен тәжірибесін байыта түсті. Бүгінде ғалымның 56 кітап пен кітапшасы, 400-ден астам мақаласы жарық көрген. Оқытушылық қызметінде 28 ғылым докторын, 67 ғылым кандидатын, 10-нан астам PhD даярлап шығарған Сағындық Сатыбалдин 15 мемлекеттің құрметті профессоры болып табылады. «Мен өмірімнің әрбір кезеңінде алдыма мақсат қойдым. Балалар үйінде өссем де, қиындыққа мойымалдым. Оқи жүріп, жұмыс та істедім. Алайда басты арманым білім алу болды. Қазіргі жастарға керегі де саналы тәрбие мен сапалы білім», – дейді ол.

Айта кетерлігі, фестиваль ТМД-ның бес елінде – Қазақстан, Қырғызстан, Өзбекстан, Украина және Белоруссияда өткізіледі және халықаралық мәртебеге ие. Сыйлықтың иегерлерін әлеуметтік сауалдамалардың көмегі арқылы тәуелсіз сарапшылар таңдайды.

Әйгерім ӘЛІМБЕКОВА

«ЛУЧШИЙ МОЛОДОЙ УЧЕНЫЙ ЕВРАЗИИ»

Научный сотрудник Института проблем горения КазНУ, доктор Ph.D. Ерлан Досжанов стал победителем Международного конкурса «Лучший молодой ученый Евразии» в номинации «Экология человека».

Продолжение на 2 стр.

ЖАҢА РЕЙТИНГ: жаңа мүмкіндіктер

Жуырда QS «Quacquarelli Symonds» беделді халықаралық агенттігі Будапештте өткен конференцияда «QS University Rankings: «Дамушы Еуропа және Орталық Азия 2014/15» жаңа рейтингінің қорытындысын шығарды. Онда әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті 14-орынға ие болды. Жаңа рейтингтегі ҚазҰУ көрсеткіштері жайлы кешегі ректорат отырысында Бірінші проректор Мұхамбетқали Бүркітбаев баяндады.

QS Еуропа мен Орталық Азияның 368 университетін зерттеп, рейтингтің жаңа түрі бойынша 100-топ университетті белгіледі. Бұл рейтингті дайындау барысында 64 мың ғалым мен 29 мың жұмыс берушінің сарапшылық пікірлерінің ескерілуі зерттеудің өз саласындағы маңызын арттыра түскен.

Мұхамбетқали Мырзабайұлының айтуынша, QS «Дамушы Еуропа және Орталық Азия» рейтингін жасауда оқу орнының академиялық қауымдастық пен жұмыс берушілер арасындағы танымалдылығы, баспасөздегі аталуы мен ғалымдар еңбегінен дәйек сөз келтіру жиілігі, түлектердің жұмысқа орналасу пайызы, жалпы ғылыми-педагогикалық құрам мен тыңдаушыларға шаққандағы шетелдік оқытушылар мен студенттер үлесі, оқытушылар мен студенттер санының арақатынасы ескеріледі. Өз баяндамасында ол үздік 15 топқа енген оқу орындарымен таныстыра отырып, әр бағыт бойынша ҚазҰУ нәтижелеріне кенінен тоқталды.

Еуропа мен Орталық Азияның дамушы отыздан астам елін қамтыған жаңа рейтингті топтамасында үлкен үлес ресейлік университеттерге тиесілі – 26, одан кейін Чехия мен Түркия – 10 ЖОО-дан, Польша – 9, Қазақстан – 8, Венгрия мен Украинадан – 6 ЖОО. Алғашқы жүздікке

енген Қазақстан ЖОО-лары арасында Гумилев атындағы ЕҰУ, Сәтпаев атындағы ҚазҰТУ, ҚБТУ, Абай атындағы ҚазҰПУ, Әуезов атындағы ОҚМУ, Букетов атындағы ҚарМУ, Абылайхан атындағы ҚазХҚЖӘТУ бар.

Ең атакты әрі әлемдік деңгейде мойындалған QS рейтингтерінде жоғарыдан көрінуге әрбір университеттің талпынары сөзсіз. Себебі бүгінгі таңда ЖОО рейтингілері университеттер қызметінің сапалық көрсеткіші болып табылады. Жоғары оқу орындарының бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал ететін рейтинг нәтижелерін саралап, кемшін тұстарды жетілдірудің маңыздылығын ерекше атап өткен Мұхамбетқали Мырзабайұлы көрсеткіштерді жақсарту жолдарын ұсынды.

Сонымен қатар мәжілісте күн тәртібіндегі негізгі сұрақтар қатарында «Қазақ университеті» баспа үйі директоры Алмаз Талғатбекұлы Асанның баспа үйінің қызметі туралы есебі және даму жоспары жайлы хабарламасы тыңдалды. Сондай-ақ дәстүрлі шәкіртақы табыстау және ҚазҰУ ғалымдарын жетістіктерімен марапаттау рәсімі орын алды.

Әйгерім ӘЛІМБЕКОВА

БҮГІНГІ САНДА:

УНИВЕРСАЛЬНАЯ
ЛАБОРАТОРНАЯ УСТАНОВКА

3-стр.

БҮГІНГІ САНДА:

100-ЛЕТИЕ СО ДНЯ
РОЖДЕНИЯ ПРОФЕССОРА
ХАЛАБИ САЙКИЕВА

5-стр.

БҮГІНГІ САНДА:

АЙДОС-
ЧЕМПИОН!

8-стр.

Продолжение. Начало на 1 стр.

«ЛУЧШИЙ МОЛОДОЙ УЧЕНЫЙ ЕВРАЗИИ»

Награда была вручена исследователю на симпозиуме «Евразийские научные чтения: экология и медицина», который в г.Казань. Союз молодых ученых и специалистов Евразии при поддержке Научного совета РАН по комплексным проблемам евразийской экономической интеграции, модернизации, конкурентоспособности и устойчивому развитию при Президиуме Российской академии наук в начале года объявил прием заявок для участия в Международном конкурсе «Лучший молодой ученый Евразии».

Конкурс проводится с целью поощрения наиболее талантливых молодых ученых Евразии, внесших значимый вклад в развитие фундаментальной и прикладной науки. В нем принимали участие молодые ученые до 35 лет, работающие на постоянной основе в вузах и научных учреждениях и являющиеся гражданами России, Беларуси, Украины, Казахстана, Кыргызстана, Таджикистана, Армении. По решению Дирекции Союза молодых ученых и специалистов Евразии, Конкурс проводится в области экологии по четырем номинациям: три основные номинации «Экология природы», «Экология общества», «Экология человека» и дополнительная номинация «Лучший молодой ученый Евразии в области экологии, работающий за рубежом».

В этом году конкурс был посвящен экологии, а участие в нем приняли более 100 исследователей из России и стран СНГ. Соискатели оценивались, в первую очередь, по количеству и качеству публикаций в научных журналах, индексируемых базами Scopus и Web of Science, победам в грантовых программах, наличию патентов, научной и прикладной значимости проводимых исследований.

На международный конкурс Ерлан Досжанов представил свои работы в области экологии, нефтехимии, биотехнологии и микробиологии. Основная область его научных исследований касается экологических проблем Казахстана, связанных с процессами очистки нефтезагрязненных почв, окисления

углеводородов и переработки нефти после био- и фиторемедиации. Проблема охраны и очистки окружающей среды от загрязнения нефтью и нефтепродуктами приобретает все большую остроту в связи с ограниченностью возможностей, а иногда и экологического вреда, применения для этих целей биотехнологических и физико-химических способов очистки. Эта область исследований особо актуальна для Казахстана, на территории которого при добыче нефти, ее транспортировке, переработке и хранении происходит загрязнение почв и водоемов. Между тем, многие аспекты влияния углеводородного загрязнения на окружающую среду и человека мало исследованы.

Молодым ученым впервые совместно с сотрудниками лаборатории под руководством профессора З.А.Мансурова был предложен метод исследования закономерности процесса биоокисления нефти и нефтепродуктов в почвах в зависимости от параметров процесса и физико-химических характеристик углеводородов.

Также добавим, что Ерлан Досжанов занимается разработкой еще одного перспективного направления. Авторству молодого ученого принадлежит уникальный биохимический метод идентификации источников углеводородного загрязнения и оценки деградации нефти и нефтепродуктов в почвенных системах был использован при реализации научных проектов и опубликован в ряде международных журналов с высоким индексом цитируемости.

Полученные в результате выполненных исследований закономерности и сведения по утилизации углеводородного сырья в зоне техногенеза, имеют важное практическое

значение в нефтехимии и экологии для принятия эффективных мер по снижению влияния нефти и нефтепродуктов на местное население, а также прогнозирование биохимического и физико-химического поведения углеводородов в местах добычи нефти, при ее транспортировке, переработке и хранении. Научные результаты и биохимические методики анализа широко используются в учебном процессе в курсах «Экология», «Биотехнология», «Нефтехимия», «Нефтегазовое дело».

Марат ТУЛЕПОВ,
заведующий кафедры химической физики и материаловедения

МӘҢГІЛІК ЕЛ ЖӘНЕ ҰРПАҚТАР САБАҚТАСТЫҒЫ

Журналистика факультетінде баспасөз және электронды БАҚ кафедрасының ұйымдастыруымен «Мәңгілік ел – ұлттық идеясы: мәдени капиталды қалыптастыру мәселелері» атты I халықаралық гуманитарлық форумы өтті. Алматы қаласы ЮНЕСКО кластерлік бюросының және Қазақстандағы БҰҰ Ақпараттық бюросының қолдау көрсетуімен өткен форум жұмысын модераторлар профессор Р. Абазов пен кафедра меңгерушісі, профессор Г. Сұлтанбаева жүргізді.

Форум барысында әл-Фараби атындағы ҚазҰУ жанындағы тұрақты даму бойынша БҰҰ-ның академиялық ықпалы жаһандық хабы сайтының <http://www.inaihub.kaznu.kz> ресми таныстырылымы болды. Алдағы уақытта М. Барманқұлов атындағы ТРК қолдауымен «Әл-Фараби» студенттік радиосы дайындаған «БҰҰ радиосы жаңалықтары казак тілінде» тұрақты жұмыс істейтін болды. Алғашқы эфирлік бағдарлама көпшілікке ұсынылды. Бұл студенттердің теорияны тәжірибемен ұштастыруының алғышарты болып табылады.

«Елдің интеллектуалды әлеуеті» мемлекеттік бағдарламасы аясында журналистика факультетінің студенттері 2013-2014 жылдары «Қазақ елі» студенттік ғылыми экспедициясын жүргізген болатын. Олар Шығыс Қазақстан, Батыс Қазақстан, Қызылорда, Қостанай, Ақмола, Қарағанды облыстарында және Семей, Ақтау және Форт-Шевченко қалаларында көптеген деректер жинақтап, бірнеше танымдық дүниелер жазып жариялады. Экспедиция нәтижесінде «Қазақстан халқының тарихи-семиотикалық құндылықтарының атласы» әзірленді. Аталған зерттеу жұмыстарының қорытындысын факультет студенттері Ахметов Мәди, Әбітай Ақсәуле, Әкім Арайлым көпшілік қауымға ұсынды. Құнды да қызықты мәліметтер жинақтағаны журналистік зерттеулерінің нәтижелерінен байқалды.

Форумның арнайы қонақтары – ҚР БҰҰ Ақпараттық бюро басшысы В.Самек, ЮНЕСКО кластерлік бюросы Алматы қаласы коммуникация және ақпарат мәселелері жөніндегі жетекшісі С. Карпов, Варшава университетінің профессоры В. Гоголек, Белорусия Білім беру академиясының профессоры В.А. Янчук, Н. Коперник атындағы университет (Польша) профессоры И. Массака т.б. арнайы дайындаған баяндамаларынан студенттер мол мәліметке қанықты. Сонымен қатар форумда гуманитарлық, әлеуметтік және саяси ғылымдар саласындағы ғылыми-зерттеу, білім және инновациялық жобалардың нәтижелері талқыланды.

Әл-Фараби бабамыз: «Жаратылысынан барлық ізгі, этикалық, интеллектуалдық қасиеттерді бойына сіңірген адамның болуы шындыққа да сыймайды», – деп, көріп, біліп, үйреніп барып әрбір адамның интеллектуалдар қатарына қосылатынын айтқан болатын. Сондықтан да осындай келелі, игілікті іс-шаралар, жас ұрпақ бойына рухани құндылықтар мен мол тәжірибе жинақтауға мүмкіндік берері сөзсіз.

Әйгерім ӘЛІМЖАН,
баспасөз және электронды БАҚ кафедрасы меңгерушісінің орынбасары, аға оқытушы

Кафедра языковой и общеобразовательной подготовки иностранцев КазНУ провела конкурс среди творческой молодежи на присвоение ежегодной стипендии имени народного писателя Казахстана Азильхана Нуршаихова.

Конкурс на стипендию НУРШАИХОВА

В предыдущие годы конкурс был посвящен жизни и творчеству А.Нуршаихова, а в этом году его формат был несколько изменен. Если раньше участники имели возможность написать конкурсные сочинения

в аудиториях КазНУ, то сейчас организаторы решили воспользоваться виртуальными технологиями, благодаря чему география конкурса расширилась. Студенты и школьники КазНУ им. аль-Фараби, университета им. С.Демиреля (г.Каскелен), национального ИТ университета, КазНТУ им. К.Сатпаева, КазМУиМЯ им. Абылай хана, КазГосЖенПУ, университета «Кайнар», университета им. Н.Гумилева (г.Астана), госуниверситета им. Х.Досмухамедова (г.Атырау), колледжа «Авимед», школ им. Ы.Алтынсарина, № 123 (г.Алматы), «Келешек», № 24 (г.Талгар), профильной школы КазНУ поделились своими мыслями, поэтическим и прозаическим искусством. Базовым языком конкурса был казахский.

Всего в конкурсе приняли участие более 50 человек, которые прислали около 200 работ. Примечательно то, что в конкурсе принял участие гражданин США Кайл Фаррел, американский студент, обучающийся по программе «Флагман» на факультете филологии,

литературоведения и мировых языков КазНУ, который прислал прекрасное прозаическое сочинение на русском языке.

Конкурсная комиссия в течение недели подводила итоги. Победителями конкурса «Поэзия» стали Жорабай Темирлан – Университет им. С.Демиреля, Карлыга Темиргали – КазНУ, «Проза» – Кенжекожаева Акбота и Рысбеков Адильхан – КазНУ. Номинантами конкурса «Поэзия» стали Алпамыс Файзолла, Зейноллақызы Мереке – КазНУ, Адильхан Айзада – Профильная школа КазНУ, «Проза» – Балкымбаева Айдана – Университет им. С. Демиреля, Кайл Фаррел – КазНУ.

Наиболее интересные работы участников будут опубликованы на сайте <http://nurshaiykhov.kz/ru/>. Желаем дальнейших успехов нашей творческой молодежи!

Ж.А. НУРШАИХОВА,
д.филол.н., проф. кафедры языковой и общеобразовательной подготовки иностранцев

Академик, профессор КазНУ Сағындық Сатубалдин признан лауреатом премии «Алтын адам» в номинации «Деятель науки»

ПОСТРОИМ БУДУЩЕЕ БЕЗ БАРЬЕРОВ

Целью проведения мероприятия явилось обсуждение наиболее актуальных проблем по реальной интеграции в общество лиц с ограниченными возможностями здоровья.

В работе круглого стола приняли участие представители международных и неправительственных общественных организаций, предпринимательства, профессорско-преподавательский состав, студенты и магистранты, студенческий профсоюз «Сұңқар», а также студенты-инвалиды, имеющие конкретный опыт преодоления трудностей в период прохождения обучения в вузе.

В своем выступлении Властимил Самек, представитель Департамента общественной информации ООН отметил, что проведение 3 декабря Международного дня инвалидов направлено на привлечение внимания к проблемам инвалидов, защиту их прав, на привлечение внимания общества на преимущества, которые оно получает от участия инвалидов в политической, экономической и культурной жизни.

Специалист Кластерного бюро ЮНЕСКО в г. Алматы по Казахстану, Кыргызстану, Таджикистану и Узбекистану С.А.Карпов, выступил с презентацией о работе ЮНЕСКО и важности формирования инклюзивных знаний на современном этапе, особенно в части информационных технологий.

Председатель общественного объединения инвалидов «Намыс», советник акима г.Алматы по делам инвалидов, советник министра образования и науки РК к.ф.м.н. К.Е.Иманалиев, отметил особенности имплементации, выполнения международных обязательств в соответствии с работами по подготовке к ратификации Конвенции о правах инвалидов в Казахстане.

Для построения сильного инклюзивного общества необходимо для начала создать базу, которой является инклюзивное образование для детей с ограниченными возможностями. Поэтому генеральный директор Центра комплексной реабилитации «Кенес», действительный член Академии медико-технических наук РФ, академик М.М.Сулеева, в своем докладе презентовала тему «Раннее

Кафедра менеджмента и маркетинга ВШЭБ КазНУ провела международный круглый стол «Социальная реабилитация в системе кризис-менеджмента», посвященный Международному дню инвалидов.

вмешательство – самый социальный проект в условиях кризиса».

О социальной ответственности предпринимательства РК в решении сложной проблемы интеграции инвалидов в общество говорила президент Союза профессиональных управляющих в процедурах банкротства «Жетісу», член Экспертного Совета по вопросам предпринимательства Министерства Финансов РК, член Королевского Арбитражного суда Великобритании М.М.Кабикенова.

Профессор кафедры менеджмента и маркетинга, д.э.н. Д.А.Кунанбаева, подчеркнула, что для реализации технологии инклюзивного образования в вузах необходимо обеспечить безбарьерный доступ: во-первых, устанавливать пандусы и другие технические приспособления, сопровождающие студента все время, а не только у главного хода; во-вторых, обеспечить толерантную нравственную атмосферу среди преподавателей и студентов.

Присутствующие студенты проявили живой

интерес и активное участие в обсуждении вопросов круглого стола. По словам студентки 4-го курса специальности «Информационные системы» Ташкенбаевой Асель, дистанционная форма получения дает наравне со всеми возможность получить достойное высшее образование. Однако все равно не хватает личного контакта с преподавателями, поэтому хотелось бы заниматься по видео- и аудиолекциям.

В завершение встречи участники выразили пожелания чаще проводить подобные мероприятия, которые положительно влияют на изменения в обществе в отношении людей с ограниченными возможностями.

Д.КУНАНБАЕВА,
профессор

А.ЖОЛДАСОВА,
студентка 4-го курса ВШЭБ

ФАКУЛЬТЕТ ТЫНЫСЫ

Филология, әдебиеттану және әлем тілдері факультетінде «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығының 3-курс студенттері мен аға оқытушы Шокан Шортанбаевтың ұйымдастыруымен «Айналанды нұрландыр» жобасы аясында профессор, ахметтанушы ғалым Райхан Сахыбекқызы Имаханбетпен кездесу өтті. Райхан Сахыбекқызы – бүгінгі таңда Ахмет Байтұрсынұлы атындағы мұражай-үйінің директоры, сондай-ақ Ахметтің 6 томдық шығармалар жинағын құрастырып шығарушы авторлардың бірі, «Ұлағатты ұлт ұстазы», «Ғасыр санлағы» және т.б. зерттеу еңбектерінің авторы ретінде танымал.

Кездесу барысында Райхан апай студенттердің сұрағына жауап бере отырып, Ахметті танудағы, танытудағы әлі де шешімін таппаған мәселелер төңірегінде сөз қозғап, студенттердің көңіліне біраз ой салды. Сөзді өз тізгіне алған Райхан Сахыбекқызы тілші болып қызмет атқарып жүріп, Ахметтің қызы Шолпан Байтұрсыновамен қалай кездескенінен бастап сөз қозғап, тәлім мен тағылымға толы сыр шертті. Кеш аяқтала бере белсенділік танытқан студенттерге Райхан апай көтере келген кітаптарын сыйлыққа беріп, біздерге арнап тілектерін білдірді.

ЖОО-ға дейінгі білім беру факультетінде «ҚазҰУ студенті оқуға тиіс 100 кітап» жобасы аясында әл-Фараби «Қайырымды қала тұрғындары» атты шара өтті. Онда шетелден келген қазақ диаспора өкілдері әлемге әйгілі ойшыл, философ, социолог, математик, физик, астроном, ботаник, лингвист, логика, музыка зерттеушісі әл-Фарабидің өмірі және мұраларымен кеңірек танысты. Әл-Фараби бабамыздың ізгілік қаласы туралы іліміне негізделген «Al-Farabi university smart city» ғылыми-инновациялық жобасы талқыланды. Болашақта ҚазҰУ студенті атануды армандайтын тыңдаушылар жоба барысында «ақылды студенттер» атану үшін жан-жақты ізденіп, білім алу керектігін ұғынды.

Университет ректоры Ғалым Мұтанұлының бастауымен орын алған «ҚазҰУ студенті оқуға тиіс 100 кітап» жобасы бүгінде жалғасын табауда. Оны студенттер мен университетте еңбек етіп келе жатқан ұстаздар қолға алуда. Нәтижесінде студенттер әртүрлі әдеби шығармаларды оқып, қызу талқылап жүр. Сондай тағылымды шараның бірі ретінде №18 Студенттер үйінде өткен «Мұзбалақ ақын Мұқағалиды» тандаулы шығармаларына арналған кешті айтуға болады.

Жатақханадағы шараны ұйымдастырушы – заң факультетінің азаматтық құқық және азаматтық іс жүргізу кафедрасының аға оқытушысы Жанар Қарашева.

Бұл кеште Мұқағали Макатаевтың өмірбаяны, шығармалары мен өмір жолы кенінен сөз болды. Кешке қатысқан студенттер өздеріне ұнайтын өлең жолдары мен поэмаларын оқып берді. Ерекше есте қалары «Өмір жайлы сұрай берме сен менен», «Фаризаға», «Аққулар ұйықтағанда» атты өлең жолдары болды.

«Тәуелсіз елім – кең байтақ жерім» деген атпен жоғары оқу орнына дейінгі дайындық факультетінде ұстаздар – А.К. Бегалиева, Ө.Д. Сандықбаева, М.Ж. Смағұл, Б.М. Айтуарова, Ғ.Т. Тилеужанова, С.С. Сулейменова, А.Б. Мұсағұлова, Г.Н.Абдвахитова, А.С. Беисекенова, Н. Мажикқызы, Ғ.А. Молдағалиева, А.А. Маутенбаев, С.Е. Тасыбекова, Н. Исаева, Д.Г. Ахметжанов, К.Д. Арыстанбековалардың атсалысуымен Тәуелсіздік күніне орай мерекелік кеш өтті. Көрермендер қатарында тыңдаушылар, оқытушылар, қонақтар болды.

Кеш ҚР Өнұранымен ашылды. Сонан соң кафедра менгерушісі Н.А. Асанов құттықтау сөз сөйледі. Сонымен қатар 1986 жылғы Желтоқсан көтерілісін сипаттайтын сахналық көрініс қойылды. Осы кеш арқылы қатысушылар қазақ халқының тәуелсіздікке қандай қиыншылықпен қол жеткізгеніне тереңірек көз жүгіртіп, мол әсер алды.

НЕЗАБЫВАЕМАЯ ВСТРЕЧА

На факультете журналистики КазНУ в Телестудии им.М.Барманкулова состоялась презентация документального фильма «Шакен Айманов: человек и легенда», а также встреча с его создателями: режиссером-постановщиком Булатом Нусимбековым и автором сценария, тележурналистом Нургуль Тусупбековой.

Авторы фильма рассказали студентам о многогранной жизни выдающегося кинорежиссера, актера театра и кино, народного артиста СССР Шакена Айманова, о его творческом пути, как актера, режиссера, художественного руководителя национальной киностудии и основателя казахстанской кинематографии.

Документальный фильм был создан в этом году к 100-летию Ш.К.Айманова. Авторы фильма

собрали огромный материал: студенты увидели редкие кадры кинохроники казахстанских и российских архивов, малоизвестные кадры со съемочной площадки последнего фильма мастера кино «Конец атамана». Известный российский кинорежиссер Григорий Чухрай в архивном интервью рассказал о том, почему считает Шакена Айманова своим другом и почему Ф.Феллини получил Главный приз на 2-м Московском международном кинофестивале. О последних

минутах его жизни рассказывают видные деятели российского кинематографа Марлен Хуциев и Андрон Кончаловский. Своими историями делятся Олжас Сулейменов, Юрий Померанцев, Бибигуль Тулегенова, Нуржуман Ихтымбаев, Есмұхан Обаев, Аким Тарази, Бауржан Ногербек и другие.

О том, как лучше снимать документальное кино, поделился режиссер, оператор Булат Нусимбеков. Как находить героев своих программ и фильмов рассказала сценарист, телевизионный журналист Нургуль Тусупбекова, отвечая на многочисленные вопросы студентов, которые не хотели отпускать гостей телестудии КазНУ.

Такие встречи запоминаются надолго, они не только вдохновляют студентов к творчеству, но и воодушевляют преподавателей к повышению своего педагогического мастерства. А на память всем останется об этой незабываемой встрече фотография с мэтрами кино и телевидения.

С.Х. БАРЛЫБАЕВА,
д.и.н., профессор

факультета журналистики

ҚазҰУ-дың Жану мәселелері институтының ғылыми қызметкері Ерлан Досжанов «Еуразияның ең үздік жас ғалымы» халықаралық байқауының жеңімпазы атанды

To understand that history we have to understand that personality
Robert A. Caro

OUR PRESIDENT

kinds of quizzing games devoted to President's biography, personal life, career and achievements.

In their presentations students E. Kurmanbekova and K. Telgaraev pointed out that under our President's leadership the Republic of Kazakhstan has undergone a remarkable transformation into a strong independent state where the pace and extent of change – economic, technological, cultural, demographic and social – has been steadily increasing. This has become possible thanks to his clear vision, far-sighted policy and ability to realize them despite all difficulties. Kazakhstan has achieved considerable results in its social and economic development. Nowadays Kazakhstan, a fast-developing country with population of 17 million people representing more than 100 nationalities, has become a symbol of stability. Speaking about Nazarbaev's personal strengths they accentuated his great enthusiasm, strong determination, care for people

and amazing charisma, the traits which young people should be eager to adopt. Our President's life can be understood in the context of the land on which he was born, brought up and became a leader.

The students concluded the presentation with the following message, "A leader has to have people who share his creative ideas and want to go along with him to see that what is being done can be successful, so it is our great fortune that we, the young generation of an independent country, are given a wonderful opportunity to contribute to the prosperous development of our Motherland – the Republic of Kazakhstan. We are confident that more success is ahead!"

The culmination point of this event was a short performance – a fragment from the film "The sky of my childhood" staged by the students: K. Telgaraev, E. Kurmanbekova, Nurakhyn Anel. The exciting moment was the scene when the student playing the role of Nazarbaev's father raising a new born baby in his

hands exclaimed: "Your name is Nursultan, Nursultan, Nursultan!!!" It was the most impressive piece of this sketch which caused a warm response and a storm of applaud of the audience.

The event program included the song with dombra "Ush konur" performed by Aithan Amangeldi. The event was concluded with the speech given by T.T. Zharasova, a docent of the department of General Linguistics and Foreign Philology, who congratulated the students on the day of the First President of Independent Kazakhstan and wished them happiness, good health and great success. The cultural event was ended by the patriotic song "My birth land".

Magulsim ZHANABEKOVA,
docent of the Department of General Linguistics and Foreign Philology
Moldir MALSHY,
1st year student of Foreign Language: Two foreign languages

The English club members of the Faculty of Philology, Literature and World Languages marked the holiday of the First President of Independent Kazakhstan by a cultural event called "A Remarkable President: Nursultan Nazarbaev".

Students of the Department of General Linguistics and Foreign Philology made presentations and conducted different

Every man matters in this life!

In the framework of the project "Brighten the corner where you are" all teachers of the Foreign Languages Department for Natural Sciences have conducted a topical discussion lesson of the same name. The lesson had two major goals: to develop communicative skills in English, to familiarize the students with the basic principles of the movement "Brighten the corner..." as well as to foster critical thinking skills, social responsibility in young people and to develop greater understanding of

moral-spiritual values.

The lesson plan included the following activities: learning relevant vocabulary, reading the text, doing exercises, putting and answering questions and conducting a discussion. The students were asked to write an essay on the same topic.

The lesson was a good example of integrating educational topic into the language classroom. The essential part of the lesson was the discussion of the main ideas of the "Brighten the corner..." movement, which is

an excellent topic for the discussion, because students were offered an opportunity to express their opinions, thoughts and feelings on exciting and sensitive issues such as "The uniqueness of 'I'", "What do I live for", "What is happiness and success" and so on. It was a motivating classroom activity. The ultimate aim of the lesson was to inspire the students by the ideas of "Brighten the corner where you are" project. The benefit of such topical discussion lesson is that the students more deeply understand family values, social

responsibility and the idea that every man matters in this life. As great Albert Einstein put it, "... the aim (of education) must be the training of independently acting and thinking individuals, who, however, see in the service of the community their higher life problem" ... and "develop those qualities and capabilities which are of value for the welfare of the commonwealth."

E.I. LUGOVSKAYA,
Senior teacher of Foreign Languages
Department for Natural Sciences

Here are some passages from our students' essays:

The topical discussion lesson "Brighten the corner where you are" was greatly inspiring to my groupmates. Everyone was enthusiastic to express his idea on the topic.

We are living in exciting and powerful time. How can we live a good life and make the best of it? To achieve this goal I must work hard, be competitive, get worthy education and be a good specialist in my profession.

What concerns my idea of happiness: Happiness is that I live, that I have got my dearest grandfather, grandmother, parents, aunts and cousins that I have good friends who are ready to help me and support me.

Z. SATTYGULOVA,
Faculty of Chemistry
and Chemical Technology,
group 101

The movement "Brighten the corner where you are" helps us understand the main values of life. If we want to live in harmony with the surrounding world we should do something that gives us peace, love, and joy. Our behavior should be noble, honest, and fair everyday of our life.

Most of all I liked the idea of uniqueness of "I". Nobody can replace me and nobody can replace my mother, father and my sister and brother. Everyone should know who he is, who his ancestors are. These are very important ideas!

A. SATKANOVA,
Faculty of Chemistry and Chemical Technology, group 101

One of the essential ideas of the "Brighten the corner where you are" movement lies in that it gives answers to the eternal questions which people put to themselves and others: "Why do I live?", "What is happiness?" I think I know the answer. Happiness is that I have a family, my dearest mom, my dad, my sister and brother whom I love very much. Happiness is that they are alive, healthy, and live in a peaceful country. I want to

do my best to make them happy by working hard, by studying well, by getting a high quality education and realizing my potential.

Z. KURBANOVA,
Faculty of Chemistry
and Chemical technology,
group 102

To brighten one's corner one should work properly, be persistent in achieving his goal, be competitive, fulfill his duty, take care of his family and children So far I have achieved my goal number 1, I entered the high rank University

in Kazakhstan- al-Farabi University. In the future I will do my best to become a good specialist in my field. I will try to realize all my talents and skills.

A. RAKHIMOVA,
Faculty of Mechanics and Mathematics

What is Success?

Most people associate success with the accumulation of material wealth, and for others success may be simply doing the thing one enjoys and doing it well. Few people look at the real meaning of success. You may see someone rich or famous and think they are successful, are they really?

All too often you will read about a star who has overdosed on drugs or is involved in a messy divorce. They will sometimes get themselves committed to a psychiatric or rehab facility. That does not sound like a real success, does it?

If you want to be successful in your life, then the very first thing you should do is to take the time to decide exactly what "success" means to you. Never mind what it means to anyone else, what does it mean to you?

Unless you have a clear vision of what success is to you, you cannot work towards it.

Success means different things to different people. For some, monetary reward is a measure of success. Yet others have multiple definitions of success.

There are many areas in a person's life. Self, family, friends, work, community and so on.

Danny Ding offers his chart which includes some areas of man's life. You may want to add more.

Self	Family	Friends
Work Business	Community	Mankind
Environment	Material Things	Spiritual

He thinks that to be truly successful, each of these areas needs to be properly balanced.

Obviously not all of these will have equal importance, first set your priorities, and try not to ignore any of them. Take a look at each of the blocks in the chart, and then take a minute or two to see how you could improve on it. He says: "I am not talking about major changes, just minor improvements. For example, smile at people or throw bread crumbs out for the birds. If you do this on a regular basis, maybe once a week, then your life will gradually expand. If you set a goal for each of them and work to achieve your goal, you may then realize that there are so many areas in your life that can be enhanced. It is not always easy to keep everything in harmony. Sometimes you will need to pay a lot more attention to one area and leave the rest".

Doing what we have already been doing, and doing it well, is also a form of success. But knowing what our goals are in the first place is important because if we don't know where we want to go, then how can we know when we have gotten there.

According to George Sheehan, success means having the courage, the determination, and the will to become the person you believe you were meant to. Zig Ziglar's idea of success is: success means doing the best we can with what we have. Success is doing, not the getting; Success is personal standard, reaching for the highest that is in us, becoming all that we can be.

Prepared by A. MULDAGALIYEVA

UNESCO Chair in International Journalism and Mass Communication of KazNU organizes a charity festival for children with special needs, which will be held on December 23 in the Youth Theatre (T103)

В этом году мне и некоторым моим коллегам по программе «Болашак» посчастливилось поехать на стажировку в университет Брунел (Лондон).

«ТУМАННЫЙ АЛЬБИОН» НАВСЕГДА ОСТАНЕТСЯ В СЕРДЦАХ

Стажировка под названием «Теория и методика обучения и воспитания» длилась 4 месяца и принимали участие 8 преподавателей КазНУ по разным специальностям: экономика, история, политология, социология, юриспруденция, востоковедение и другим.

Хотела бы отметить, что Брунелская Бизнес Школа является динамичной и амбициозной средой, которая способствует обучению мирового класса, продвижению передового опыта в области преподавания, обеспечивает профессиональные преимущества для всех своих студентов. Школа хорошо известна многочисленными международными организациями и занимает одно из высших мест среди высокорейтинговых университетов мира.

Во время стажировки я и мои коллеги приняли участие во всех лекциях, семинарах и лабораториях по расписанию, утвержденному Брунелской Бизнес Школой. Они охватили разные области и вопросы, связанные с использованием инновационных образовательных подходов и технологий, научную литературу, навыки, публикации и исследования под руководством. Заседания были очень интерактивными и читались опытными преподавателями.

В общей сложности мы приняли участие в 83 активных ежедневных занятиях. Во время сессий я была заинтересована каждой темой, слушала, выполняла задачи, затем презентовала результаты обсуждения с коллегами поставленных вопросов, пытались найти правильное решение на некоторые задачи. Преподаватели были добрыми, поддерживали нас и делились своим опытом. Независимое исследование было неотъемлемой частью курса, и время исследования было встроено в расписание. Были проведены дополнительные курсы английского языка в течение первых 4 недель. Мы выполняли задачи для улучшения нашей письменности и устной речи. Кроме того, был доступ к библиотеке, которая оснащена мировыми базами данных, таких как ABI/Inform Global, Scopus, Sage, DAAI и т.д. Нам был предоставлен полный спектр услуг, которые давали возможность найти необходимый нам материал и также быть в курсе всех последних новинок в своей области исследования.

Основные части лекций были посвящены определению влияния ИТ и современных социальных медиа SM приложений и платформ для образования. Мы изучали эффективные способы использования SM в образовательной системе. Нас познакомили с классифицированным разнообразием SM и созданием учетных записей в различных SM, таких как: LinkedIn, Facebook, Twitter, Dropbox (облако), Citrix (вебинар) и т.д. Использование социальных медиа-платформ может быть полезным для обмена информацией и для обеспечения непрерывности учебного процесса. Кроме того, были изучены высоко признанные системы управления обучением, такие как: DigitalChalk, Absorb LMS, SCORM, Halogen, eLearning Manager, Litmos, and Blackboard Learn. Эти системы обеспечивают непрерывность, целесообразность и глобализацию образования во всех университетах мира (Stephen Smith). Расширенная система обучения «Blackboard Learn» в Brunel University связана с сайтом университета, электронной библиотекой, которая имеет всемирный доступ к мощным поисковым системам. Такая система работает и в Казахском образовании. Platonus (Платон) - это Казахстанский продукт, автоматизированная, информационная, образовательная система для университетов и колледжей с поддержкой местного и дистанционного процесса обучения, в сочетании с электронным управлением документооборота. Изучение системы образования в Великобритании дало возможность сделать сравнительный анализ с казахстанской системой обучения, какие аспекты можно применить в нашей республике.

Каждый учитель в высшем образовании участвует в научно-исследовательской работе в своей области и в ходе исследования ему приходится сталкиваться с таким явлением

как коммуникация. А коммуникация, в свою очередь, подразумевает соблюдение этических норм. Есть несколько причин, почему важно придерживаться этических норм в исследованиях. Во-первых, нормы способствуют достижению целей исследований, таких как знания, истина и помогают нам избежать многих ошибок. Например, запрет на изготовление, фальсификацию или искажение данных исследования. Во-вторых, так как исследование часто включает в себя сотрудничество и координацию между разными людьми в разных дисциплинах и учреждениях, мы осваиваем этические стандарты продвижения ценностей, которые необходимы для совместной работы, такие как доверие, ответственность, взаимное уважение и справедливость.

Как уже упоминалось выше, мы решили множество задач в ходе стажировки. Некоторые из них изложены ниже. Наиболее интересной задачей было применение игры-симуляции во время занятия. Это было продемонстрировано с помощью онлайн платформы Markstrat на практике. Markstrat является стратегическим моделированием маркетинга, который предлагает MBA студентам и профессионалам платформу безрисковой теории и принимать решения. Благодаря этой маркетинговой стратегии игры-симулятора каждый аспект является реальным: от конкурентных сил к воздействию продаж, дистрибуции, R & D и рекламы.

Подводя итог, во время стажировки были разные значимые темы. Это дало богатый опыт, как в своей области, так и дало общую информацию, касательно многих аспектов образования Великобритании.

Также хотелось бы отметить в системе высшего образования в Англии лектор в неделю читает 1-2 лекции. Таким образом, у него есть достаточное время для исследовательской работы. Еще одной особенностью образования в Великобритании является то, что большую часть работы студент сам выполняет самостоятельно. Все общение преподавателя со студентом проходит в режиме электронной почты.

Думаю, что полученный нами опыт очень пригодится для внедрения этих новшеств в казахстанское образование. Одно из них - комбинированное применение социальных медиа платформ в сфере образования. Нами был обдуман выбор сетей, который применим в круге преподаватель-студент-университет. В связи этим потребовалось изучить возможности комбинированного применения разных интернет приложений.

Кроме того, казахстанскому образованию нужно применить передовую библиотечную систему. Библиотека является местом для сбора информации и обработки ее, и самой важной частью учебных заведений. Результаты показывают, что достижения в области развития библиотек могут быть связаны с автоматизацией ИТ-возможностей библиотеки высокоскоростной поисковой системой. Я считаю, что эти проблемы есть и в Казахстане. В соответствии с этим предлагаю изучить европейскую модель библиотечной системы и внедрить в её Казахстане.

В заключении я могу сказать, что стажировка в Brunel Business School была плодотворной и интересной. Прежде всего, мы усовершенствовали английский язык, который поможет способствовать развитию трехязычного образования в КазНУ и открыть горизонт для будущих исследований. Кроме того, были проанализированы новые инновационные образовательные технологии и образовательная практика принимающей организации. Кроме того, мы были ознакомлены с новыми подходами образовательных технологий, сравнивая их с казахстанским образованием. Я считаю, что эта стажировка была очень эффективной с точки зрения не только научной стороны, но и повседневной университетской жизни.

Г.Н.БАХАУТДИНОВА

Қазақстан мен Вьетнам Ынтымақтастық байланысының жаңа кезеңі

Қазіргі уақытта Қазақстан мен Вьетнам арасындағы мәдениет пен білім саласындағы белсенді ынтымақтастық байланыс өз деңгейінде даму үстінде. Әсіресе, білім саласында атқарылған шара аз емес.

Жуырда әл-Фараби атындағы Қазак ұлттық университетінің жоғары оқу орнына дейінгі білім беру факультетінде шетелдіктердің тілдік және жалпы білім беру дайындығы кафедрасының ұйымдастыруымен «Қазақстан мен Вьетнам арасындағы ғылыми-мәдени байланыс» тақырыбында дөңгелек үстел өтті.

Іс-шараға факультеттің оқытушы-профессорлары және Қазақстандағы Вьетнам елшісінің кеңесшісі Хуин Чан және Астана қаласындағы Вьетнам іскер адамдар қоғамының жетекшісі Фук Нгуен және Астана қаласындағы Вьетнам елшілігінің өкілдері, Вьетнам елінен келіп білім алып жатқан студенттер құрметті қонақ ретінде шақырылды.

Кездесу барысында ЖОО-ға дейінгі білім беру факультетінің деканы Ж.Е. Жаппасов факультет тарихымен, жалпы жағдайымен, білім жүйесімен, оқу-әдістемелік жұмыстарымен таныстырды. Шетелдіктердің тілдік және жалпы білім беру дайындығы кафедрасының менгерушісі, филология ғылымдарының докторы, профессор Г.К. Ихсанғалиева кафедрада жүргізіліп жатқан ғылыми зерттеулердің жаңа бағыттарымен таныстырып, оқу-әдістемелік жабдықтауы, ерекшеліктері

мен басым тұстары туралы мәлімдеме жасап, тәжірибе алмасу, біліктілікті арттыру, ғылыми байланыстар орнату туралы ұсыныстар айтты.

Қазақстандағы Вьетнам елшісінің кеңесшісі Хуин Чан «Қазақстан мен Вьетнам арасындағы ғылыми-мәдени байланыс» тақырыбында баяндама жасап, сондай-ақ Астана қаласындағы Вьетнам іскер адамдар қоғамының жетекшісі Фук Нгуен Вьетнам халқының тарихы мен дамуы жөнінде құнды деректер келтіре отырып, екі елдің арасындағы жоғары оқу орындарының тарихымен, білім берудегі өзіндік жүйесімен, әдіс-тәсілдерімен, қазіргі заманғы жаңалықтарымен таныстырып, ой бөлісті.

Қазақ халқының қонақжайлығына тәнті болып, зор ризашылық білдірген Вьетнам қонақтары Қазақстан мен Вьетнам елдерінің ынтымақтастық байланыстарының одан әрі қарқынды дамуына үлкен сенім білдіретіндіктерін айтты.

Тәжірибе алмасу және біліктілікті арттыру мақсатында өткен кездесуде студенттермен және білікті оқытушылармен екі жақты тәжірибе алмасу туралы әңгіме жалғасын тауып, келген қонақтар факультеттегі мұражайды аралап, өз қызығушылықтарын білдірді.

А.Е. САДЕНОВА,
шетелдіктердің тілдік және жалпы білім беру дайындығы кафедрасының доценті

Мажарстан еліне оқу сапары

Біз – ҚазҰУ-дың шығыстану факультетінің 8 магистранты арнайы бағдарлама бойынша жуырда Венгрия елінде болдық.

Алдымен, оқу сапарымыздың алғашқы күндерінде Будапешттегі Ғылым академиясындағы шығыс тілінде жазылған көне қолжазбалармен таныстық. Уақытымыздың көп бөлігі өткен Сегед университетінде оқу орны кітапханасының менгерушісі Бела Кемпфтің жетекшілігімен араб, парсы, жапон, түрік, орыс, ағылшын және мажар тіліндегі 60 мыңдық қоры бар кітаптармен, жазба деректермен жұмыс істеуге болатынына көз жеткіздік. Әсіресе кітапхана электронды кітаптарға өте бай екен. Алайда бұл электронды кітаптар сол жерде жұмыс істеуге ғана арналған.

Одан кейін Алтайтану зерттеу орталығындағы «Мажарстандағы шығыстану ғылымының келешегі» атты тақырып аясында Алтайтану зерттеу орталығының менгерушісі, т.ғ.д., профессор Мария Иваничтің, PhD докторы Баярма Хабтагаеваның, зерттеу орталығының оқытушысы, ф.ғ.к. Раушангүл Мұқышеваның және PhD докторы Эстер Ототт-Ковачтың қысқа мерзімді дәрістерін тыңдадық. Бұл дәрістерден біз Мажарстанда шығыстану ғылымының қандай дәрежеде дамығандығы, қыпшақ фольклоры, Иштван Мандоки Коңырдың зерттеулері, сондай-ақ батыс үлгідегі диссертацияның жазылу тәсілі туралы мол ақпарат алдық. Әрбіріміз диссертациялық жұмысымызға сай көптеген кітаптар таптық. Жеке өзіме қатысты айтар болсам, Будапешттегі Ғылым академиясында ағылшын тілінде жазылған Минорскийдің Тамим ибн Бахр еңбегінің электронды нұсқасы, Сегед кітапханасында Абу Дальф пен Ибн Фадланның еңбектерінің көшірмесіне қол жеткіздім. Бұл он күндік оқу іс-сапарымыз ұтымды әрі пайдалы өтті деп толық сеніммен айтамын.

Айгүл ЖАМАЛОВА,
*шығыстану факультеті,
арабтану және ирантану
кафедрасының магистранты*

На факультете географии и природопользования КазНУ прошли открытые лекции профессоров из Турции, Венгрии и России

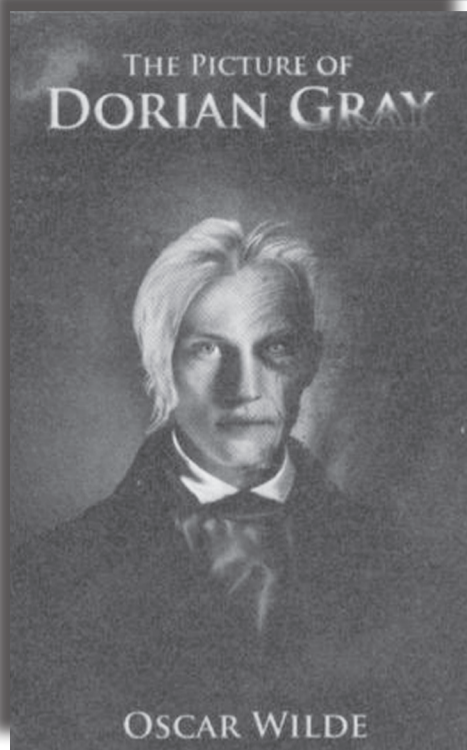
«Дориан Грейдің портреті»

Ирландиялық философ, жазушы, ақын Оскар Уайльдтің «Дориан Грейдің портреті» деп аталатын еңбегі 1890 жылы жарық көрген. Бұл автордың ең бір даулы, бірақ сәтті жазылған еңбектерінің бірі болып табылады. Дүниеге келгеніне бір ғасырдан астам уақыт өткеніне қарамастан, әлі де көпшіліктің іздеп оқитын шығармасы. Ол ағылшын әдебиетінің алтын қорындағы керемет дүние болып саналады.

Суретші Бэзил Холлуорд өмір бойы жас байыз калуды армандаған Дориан Грейдің портретін салады. Оның әдемілігі соншалық, досы граф Генри суреттің кімге тиесілі екендігін сұрайды. Суретші Дориан Грейге граф Генриді таныстырады. Дориан өте әдемі, анқау жас жігіт еді. Графтың оған қызығушылығы оянады да, оны әңгімеге тартады. Өкініштісі сол, ол кезде граф жас жігітке айтатын бірауыз сөзінің жігіт өмірін өзгертетінін білмеп еді... «Сіз қазір өте әдемісіз. Бірақ уақыт өте келе, бетіңізді әжім басып, көріксіз болып қаласыз. Жастық шақ — адамға берілген баға жетпес құндылық», — дейді граф Генри. Өз сөздерінің жас жігітке әсер ете бастағанын сезген ол өмірден түйген ойлары мен бар білгенін әңгімелеп айта бастайды. Суретші портретті бітіріп, Дорианға көрсеткенде, ол: «Мен уақыт өте келе қартаймын, ал сурет өз калпын сақтап қалады. Неге керісінше болмайды?» — деп жылап жібереді.

«Өмірде жақсы әсер ету деген болмайды. Біреуге әсер ету — оған жаныңды беру. Ол адам өзінің ойы емес, сенің ойыңды ойлап, өмірге сенің көзқарасыңмен қарай бастайды», — дейтін граф Генри Уоттон, жас жігітті өзіне ұқсата бастайды. Граф әңгімелерінен шабыт алған, жастық шақты өмір бойы сақтап қалуға деген құмарлық бойын билеген жігіт бір орында

байыз таба алмай, театрға барады. Онда жас актриса Сибила Вэинді кездестіреді. Оның актерлік талантына ғашық болған Дориан үйленуге ұсыныс жасауға бел байлайды. Өзі ес-түссіз ғашық болған қызды досы граф пен суретшіге көрсету үшін оларды театрға алып келеді. Алайда ғашық болған Сибила сол жолы трагедиялық рөлді дұрыс ойнай алмай қалады. Осыған ашуланған Дориан қызды тастап, кетіп қалады. Жігіт үйіне барғанда суреттегі өзгерісті байқайды. Алайда, граф әңгімелерінен кейін бойында бір қатыгездік пайда болған Дориан «портрет өзгерсе өзгерсін, мен жас болып қалсам болды» деп, портретті ешкім көрмейтін бөлмеге жасырып қояды. Келесі күні газет беттерінде актриса Сибиланың өз-өзіне қол жұмсағаны туралы жаман хабар жарық көреді. Граф Дорианға келіп оның ешқандай кінәсі жоқ, бар нәрсе қыздың ақымақтығынан деп сендіреді. Бойын қатігездік билеп алған Дориан өзі елдердей жақсы көрген арудың қазасына қайғырмайды да. Біраз уақыт бойы ол суретшімен қарым-қатынасын үзеді. Уақыт зымырап өтіп жатты. Портретте күн сайын әртүрлі өзгерістер орын алғаны байқалады. Ал жігіт болса жиырма жастағы калпын сақтап қалады. Бір күні суретші Бэзил Парижге барар

сапарының алдында қоштасу үшін Дорианға келеді. Әңгіме үстінде екеуі сөзге келіп қалады да, жігіт суретшіге жиырма жыл бұрын салған портретін көрсетеді. Суретші шошып кетеді: «Бұл мүмкін емес қой! Сіз сол кезде мен қартаймай, портрет қартайса ғой деп тілеп

едіңіз. Сол орындалыпты! Бірақ бұл дұрыс емес! Қайтадан бәрі орнына келсін деп тілейік!» — дейді. Алайда өзінің жас калпын сақтап қалғысы келген Дориан суретшінің сөздеріне ызаланып, оны өлтіріп тастайды. Дориан Грей ақырындап жандана бастайды. Ол барлық қайғысын портреттен көріп, оны пышақпен кесіп тастағысы келеді. Осы ойын жүзеге асырған кезде, сурет қайтадан жас калпына келеді де, жігіттің беті адам танымастай болып өзгеріп сол жерде қайтыс болады. Осылайша, өмір бойы жас болып қалсам деген адамдық құштарлық қатыгездікке ұласып, қайғылы өлімге алып келеді.

Оскар Уайльдтің «Дориан Грейдің портреті» еңбегі өз қоғамында көп сынға ұшырағанына қарамастан, қазіргі таңда оның желісімен бірнеше фильмдер шығарылған. Жалпы, шығарма сюжеті, онда қолданылған өте көп цитаталар мен философиялық тұжырымдар оқырманды толғандырмай қоймайды. Өмір туралы, оның мәні туралы тағы да бір ойлануға жетелейді. Жазушының негізгі ойы «ештене де мәңгі емес, барлық нәрсе өз уақытымен, өз орнымен болуы керек, адам табиғатқа қарсы тұра алмайды» дегенге саяды.

Лина ТҰРДЫ,

халықаралық қатынастар факультетінің

2-курс студенті

Ләйла ДҮЙСЕЕВА,

дипломатиялық аударма кафедрасының

оқытушысы

Оскар Уайльда "Портрет Дориана Грея"

Итак, исходные данные: о чем же книга? Сюжет ее заключается в том, что некий художник пишет прекрасный портрет очень красивого юноши. Художник знакомит этого юношу, "чистого души и помыслами", со своим другом Генри. Генри шипичен, обладает даром убеждения, его речи — речи искусствителя. Он убеждает юношу, что от жизни нужно брать все, что молодость — высшая ценность, что совесть — лишь трусость и т.д. Дориан меняется в сию минуту на глазах изумленных читателей. Он "искушен", хочет чувствовать все, испытать все удовольствия, сделать из своей жизни произведение искусства. Видя свой портрет, он в сердцах умоляет сделать так, чтобы портрет старел вместо него. Его желание сбывается. Дориан сохраняет молодость и красоту, а главное — его деяния отражаются не на его лице, а на портрете.

И вот Дориану 38 лет. Он все такой же. Его жизнь грешна. Об этом все подозревают, но все подозрения рушатся, стоит лишь посмотреть на его лицо. Оно невинно, как и двадцать лет назад. Однажды Дориан рассказал тому художнику о том, что написал портрет и о своей тайне. Потом испугавшись, убил его. Дориан еще делает попытки свернуть на путь добра, мучается и, в итоге, решает уничтожить портрет. Как только он вонзает нож в картину, он падает мертвым. И все его годы отражаются на его лице, все его грехи. А портрет становится таким же прекрасным, как был когда-то. Казалось бы, зло наказано, справедливость восторжествовала.

На самом деле, все основные мысли книги вынесены в предисловие. Причем автор словно пророчествовал. Он знал, что некоторые критики будут ругать его книгу за безнравственность, другие, наоборот, будут находить в ней лишь моральное начало. И лишь избранные увидят только Красоту. Красоту Искусства. Увидят Совершенство сочетания Морали и Эффекта. Уайльд предвидел реакцию публики. Но все равно творил. Искусство ради Искусства...

Чтобы понять, что хотел сказать автор своим романом, обычно ищут героя, который в романе представляет автора. Так вот: в этой книге такого не существует. В романе есть три образа, через которые автор может попытаться отразить себя. Первый — художник Бэзил. Как писал сам Уайльд, таковым он хочет быть. Но в "Портрете..." высказывается мысль, что все гениальные художники — заурядные в

жизни люди. Второй образ — лорд Генри. Его извечные циничные шутки, его примат чувственности и ощущений над Разумом: "Как увлекательно интересны чувства людей, гораздо интереснее их мыслей!", "Лечите душу ощущениями, а ощущения пусть врачует душа.", "Красота — чудо из чудес". Самое интересное, что лорд Генри не совершает ничего циничного и греховного. Он лишь говорит. Как писал потом в письме сам Уайльд: "Лорд Генри тот, кем меня видят другие". Другие... видят... то есть в жизни Уайльд не такой? А какой? Ответа нет.

Третий образ — Дориан Грей — тот, каким автор хотел бы видеть себя в другое время (фраза из письма). Юношу, в общем-то, сгубило искусство. Портрет искалечил всю его жизнь. И, в конце концов, убил. А его первое преступление? Он влюбился в молодую актрису, вернее в ее образы на сцене. А когда увидел ее сущность в жизни — прекрасную, добрую девушку, но не Джульетту и не Офелию, он бросил ее. Она покончила с собой. Между тем, сколько девушек и в наше время влюбляются в "Искусство" — певцов и артистов. Влюбляются в образы, т.е. искусство побеждает жизнь. Оно совершеннее. Тут можно сказать об идеальных образах, которые живут в сознании человека. Ведь искусство — это и есть воплощение той идеальной жизни, полной чувств.

В романе есть еще одна "обманка". Это таинственная "книга странного цвета", которую лорд Генри присылает Дориану. Эту книгу потом искали и в творчестве Уайльда, думали, что это

роман "Наоборот" — нашумевшая книга другого автора. А сам Уайльд в письме отмечал: "Книги, которая отравила или сделала верхом совершенства Дориана Грея, не существует; это только моя фантазия". Отравила или сделала верхом совершенства? Возможны варианты? Решать предоставлено читателям.

Что мы получили в итоге? Искусство побеждает Жизнь (портрет убивает Дориана). Искусство убивает на протяжении всей книги. То есть, искусство выше морали. Искусство не должно вмешиваться в жизнь, а жизнь в искусство. Искусство восстанавливает красоту, побеждает зло, оно — ответ на все вопросы.

Возможен другой вариант. "Раскрыть людям себя и скрыть художника — вот, к чему стремится искусство". Бэзил вложил в портрет слишком много самого себя. И портрет исправляет положение — убивает художника. Ведь, может быть, что портрет — просто преступник, доведший Грея до иступления, заставивший его убить Бэзила. Затем портрет "устраняет" свидетеля — убивает Грея. И вот результат — портрет вновь прекрасен, а искусство поглотило, "скрыло" художника. Ведь к этому стремится Искусство, по Уайльду. Получается, что книга — простодетективная история, где главный преступник — Искусство. Уайльд остался человеком, который лишь эпатировал публику, словно Искусство завладело Уайльдом, подчинило его себе. И последний шанс писателя — обвинить искусство в своем романе, раскрыть глаза человечества на изначальную преступность Искусства. Это лишь гипотеза. Это то, что хотел сделать Оскар Уайльд. Запутать, обмануть. Воспринимайте "Портрет Дориана Грея" как Красоту. Как совершенное единение духа и формы. Мне кажется, что Уайльд имел в виду именно это. Хотя.....

Шалкар ТАЛАСБАЕВ,
студент 3 курса факультета
международных отношений
Руководитель: Лейла ДҮЙСЕЕВА

Бетті жүргізген әл-Фараби кітапханасының бас кітапханашы-менеджері Шынар МҰҚАШЕВА

Алпамыс ФАЙЗОЛЛА

1995 жылы 6 наурызда Орал қаласында туған. Қазір ал-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың журналистика факультетінің 3-курс студенті. Алпамыс "Шырайлым-Шұбайқызылым", "Жауқазын", "ҚазҰУ - Қазақстан элитасының шеберханасы", "Тауық Рымжанов атындағы бәйге", "Аңсар-2014" секілді республикалық әдеби байқаулардың жеңімпаз-жүлдегері болған.

ҚАЗҰУ-ДЫҢ 80 ЖЫЛДЫҒЫНА

ҚЫРАН МЕН ҚАЗАҚ

Көктің өзі көркінмен таласып па?! Армандарға тұрасың жол ашып та... ҚазҰУ-ды алғашқы көргеннен-ақ, Мен ғашықпын осынау қалашыққа.

Жаздыгүні – көкте күн күлгендейін, Патшалардың бағында жүргендейін. Түлкі, тиін, құс әні – Күй кешесін Бір ғажайып орманға кіргендейін.

Сарсаңға да түсер ем алып-ұшып, Саф алтыннан қымбатты бағын үшін... Сары күзде жапырақ жауған ҚазҰУ, Студенттің маздатар сағынышын.

Қызғалдақтар қырдағы семіп еді, Қаһарлы аяз шуақтан жерінеді. Қар жамылған қалашық қыстыгүні, Қалғып кеткен сияқты көрінеді.

Қатал қыстың қоштасып ызғарымен, Ғашығым бұл кезде жүз барып ем... ҚазҰУ сұлу көктемде құлпырады, Гүлдерімен және де қыздарымен.

Неткен ғажайып көрініс, кескін еді, Көп адамдар қадірін кеш біледі. Жаны жалын жастардың Әр кеш сайын Жанға жайлы әндері естіледі.

Қозы-Баян деген бар лақап ат та, Шаттық пенен осында шапағат та. Қол ұстасып ғашықтар кетіп барад, Мадақ айтып жастық пен махаббатқа.

Алақайлап шаттанар келді күнін, Тойламасақ ұят-ты енді бүгін. Сан өренге тәрбие-тәлім берген, ҚазҰУ ата сексенге келді бүгін!..

Үйренбесін деп ұрпағы жасуға, Тәрбиелеп өткелдерден асуға. Жұмыртқалап кәрлі қыста қақаған, Ана-қыран асықпайды басуға. Осы арқылы төзім сырғын ашады, Тұмай тұрып сынақ зәрін шашады. Тек көктемде аяздарда шытынап, Жарылмаған жұмыртқасын басады.

Қайтпас рухы жаралғандай алаудан, Көре аласыз қыранды сан жалаудан. Ештеңеден қаймықпайды, Көзі де – Қаймықпайды күнге тіке қараудан.

Бірге жүріп соңғы демі өшеді, Бұдан лебі адалдықтың еседі. Жұптасқан соң, Қырандар да Аккудай – Өле-өлгенше бірге тірлік кешеді. Тимегенмен әлсіз құсқа, ұсаққа, Құш аздығы шын өжетті тұсап па?! Өз аумағын жат жыртқыштан қорғайтын, Қыран кейде шабуылдар ұшаққа!

Осы үшін жырланды сан өлеңде, Дегендейін: «Енді қор боп өлем бе?!». Қайрат қайтып, әл біткенде қыран құс, Заңғар көктен құлдилаиды төменге.

Қырандарша қалықтауды қалаймын, Көре қалсам, сүйсініп мен қараймын... Қыранның көп қасиетін осындай, Тектілік пен асылдыққа балаймын.

Бұл – өнеге әрбір келер буынға, Іске кіріс белді бекем буын да... Бірақ біздің қазақ та осал емес-ау, Қыран құсты бейнелеген туында!..

АЛМАТЫҒА
(Көктөбеде туған жыр)

Шалқар шабыт сыйлаған жыр-Алматы, Жастығымның куәсі гүл-Алматы. Жырақ жүрсем әрдайым сағынатын, Маған оттан ыстық қой бұл Алматы.

Анау жерде құрбыммен ән салғанмын, Анау жерде көркіне тамсанғанмын. Достарыммен ұйқысыз түнді өткізіп, Анау жерде ақ таңды қарсы алғанмын.

Жүрегіме сөнбейтін алау жаққан, Неге елеңдей беремін анау жаққа?! Сол арумен соңғы рет кездескенмін, Махаббаттың мекені анау бақта...

Лапылдаған сөнер ме жастағы арман, Күтіп тұрса тек ашық аспан алдан. Анау заңғар шындарға қарап тұрып, Жас кеудемде тұтанған асқақ арман.

Жыр маржанын тереннен теремін мен, Шашу шашам халқыма өлеңіммен. Ей, Алматы, өзімнің биігіме, Сен сыйлаған жалынмен келемін мен!

Ажарына сүйсініп алап-қырдың, Бұл мекенді жұмаққа балап тұрмын. Көктөбеден ойдағы ару қала – Алматыға ойлана қарап тұрмын...

Күйші – күйді асыл дейді, ал ақының – өленді, Адам өзі қандай болса солай көрер әлемді.

Жұртты тегіс алаяққа, қуға өзіндей балайды, Арам адам өзгелерге күдіктеніп қарайды.

Басқа жандар кіршіксіз ақ сеніміне енеді, Адал адам өзгелерге шек-шүбәсіз сенеді.

Ақыл деген адамзаттың нұры, жарық күні еді, Ақылды адам кімге сену керектігін біледі.

Алдамаса, алданбаса, қызы да сау, ұлы сау, Ақылды әрі адал болған бәрінен де дұрыс-ау!..

Бәрі бірдей жақын емес таныстың, Кейбіреудің ой-ниеті алыс тым. Қауіптенем жолдастардан, Үнемі Бағытымен қозғалатын ағыстың.

Жамандықпен түспей майдан-жарысқа, Ешбір адам бара алмайды алысқа. Қауіптенем ондай достан, Өйткені Кейде өзім қарсы жүзем ағысқа!..

СЕНІ СҮЙЕМ, МЕНТАЙЫМ!

Махаббатың алтын дәнін егіп біз, Ғашықтардың қатарына еніптіз... Жалықтық па, неге екенін білмеймін, Түсінісе алмай жүрген едік біз. Шырмауына түстім де мен қиынның, Ұғынсаң амал таппай күйіндім... "Сені сүйем, Ментайым" деп Бояумен Дуалына жазып кеттім үйіңнің. "Ойланбастан неге қылдың бұл істі?! Одан гөрі сүймегенің дұрыс-ты! – Деп сен маған өкпеледің, ренжідің, – Өшір бүгін! Өшір ағам ұрысты!" Ойсыз болған қадамды кешпедің, Түсінбеймін әлде бәрі кеш пе еді?! Қабырғаға мықтап бояу сіңіпті, Үш түн барып әурелендім, Өшпеді. Қуантпақшы ем, одан бірақ не тынды?! Сағым сынып, Жігерім де кетілді... ...Жүректегі махаббатым өшпейді, Өшпей қойған сол бір жазу секілді!..

ӨЗГЕРІПСІҢ

Өзгеріпсің, сен бүгін өзгеріпсің, Мен өзіне айтамын көз көріп сын... Тани алмай жүрмін мен ғашығымды, Өзгеріпсің, сен қатты өзгеріпсің. Жаны дертті ару ен, көзі мұнды... Тағатынды тауысып, төзімінді. Ұмыттың ба, мөлдіреп қос жанарын, Қарайтынсың айта алмай сезімдің. Пенделіктің түстің бе аранына? Ақыл кірмей өмірдің сабағынан... Ұмыттың ба, бір кезде ұнау үшін, Қимылдаушы ең қарап қас-қабағым. Қысқа, жалған сезімге құнықтың да, Өзге жанның құшағын жылыттың ба? Күдер үзбей, арманмен күрсінетін, Сол бір мұнды шағынды ұмыттың ба?! Өкпелемен мен саған, өкпелемен, Жүрегімде сызат жоқ өкпе деген... Жайрандаған жанымның жайлауында, Бүршік атып, өскіндей көктеді өлең... Өзгеріпсің, сен бүгін өзгеріпсің, Мен өзіне айтамын көз көріп сын... Тани алмай жүрмін мен ғашығымды, Өзгеріпсің, сен қатты өзгеріпсің!

БУДНИ ЭКРАННОЙ ПУБЛИЦИСТИКИ

Первокурсникам интересно ориентироваться в будущей профессии: Что? Где? Когда? Приглашение посетить один из популярных ныне ТВ-каналов стало своего рода прохождением «ознакомительной» производственной практики наряду с погружением в жанровое многообразие современных СМИ.

КТК – коммерческий телевизионный канал. Попасть внутрь учреждения не просто: требуется, удостоверяющий личность, документ и человек из штата канала, который встретит вас и будет повсюду сопровождать. Корпоративный дух неистребим, надо уважить Правила внутреннего распорядка. ...Компактной группой мы поднялись на 2 и 3 этажи здания. Миссия КТК общеизвестна: выявлять социальные узловые моменты. График работы сотрудников ненормированный, креатив и рутина сочетаются. «На злобу дня» пишутся тексты, которые зачитываются с голубого экрана «лицами» канала. Жанр экранной публицистики вошел, скорее – ворвался в нашу жизнь с эрой ТВ. Интернет и IT-технологии «усугубили» его видео-репортажами с «горячих точек» и скорострельными selfie.

Управлять информационным потоком сегодня практически невозможно, если не иметь определенной стратегии. В этом плане работником ТВ может стать весьма образованный и мобильный индивид, с кругозором и самодостаточностью. Ленивых и «ведомых» профессия на плаву не удерживает, во всяком случае, это становится ясно после ознакомления «изнутри» с объектом интереса бакалавров от журналистики. К слову, уже 3 студента выпускного курса факультета журналистики трудоустроены на КТК.

Куратор и английская группа 1 курса выражают признательность руководству КТК и шеф-редактору рейтинговой программы «Портрет недели» И.Поповой за познавательный экскурс в историю и «кухню» СМИ. Мнения студентов самые восторженные, остается сравнить впечатления с знаниями об организации работы других ТВ-каналов. Их пригласили участвовать в ближайших съемках популярной программы «Другая правда». Фото на память, обмен контактами. «КТК» взят!

Гольнар МУКАНОВА,
доцент кафедры печати и электронных СМИ

НАША ГОРДОСТЬ

На факультете биологии и биотехнологии Ассоциация выпускников кафедры молекулярной биологии и генетики организовала встречу с заведующим лабораторией факультета молекулярной и клеточной онкологии центра онкологии Техасского университета MD Андерсона, автором публикаций в журналах "Science", "Cell", "Mol. Cell Biol" профессором Досом Сарбасовым.

На встрече Д.Сарбасов рассказал о своих последних научных исследованиях, системе финансирования науки в США, где в связи с экономическим кризисом последние 6 лет объем финансирования научных исследований не меняется и составляет \$31 млрд. В завершение встречи он ответил на многочисленные вопросы присутствующих. Откровенность, самокритичность, юмор профессора Д.Сарбасова заворожили аудиторию, где присутствовали студенты, магистранты и сотрудники факультета.

Дос Сарбасов – уроженец Алматы, в детстве любил разводить аквариумных рыбок и мечтал стать ихтиологом. Он окончил кафедру генетики и молекулярной биологии биологического факультета КазГУ в 1991 г., является учеником академика НАН РК Р.И.Берсимбая. С 1992 г. проходил PhD подготовку в университете штата Арканзас, где занимался исследованием дифференциации мышечных клеток, затем 7 лет работал в Массачусетском технологическом институте (MIT), изучая сенсоры питательных веществ, отвечающих за рост клеток. В последние годы работает в университете MD Андерсона (Хьюстон), центр которого является лидером исследований в области онкологии США. Д. Сарбасов – автор более 30 публикаций в журналах с высоким импакт-фактором, член редакционной коллегии журнала "Biological Chemistry". Области научных интересов профессора Д.Сарбасова - молекулярная биология, молекулярная онкология, клеточная биология и внутриклеточная сигнализация. Он является соруководителем в подготовке 6 PhD докторантов кафедр молекулярной биологии и генетики, 4 из которых защитили диссертации. Докторанты проводят исследования от одного года до 1,5 лет, при этом не испытывают затруднений, поскольку получают поддержку ученого.

Н.Ж. ОМИРБЕКОВА,
кафедра молекулярной биологии и генетики

«Әсем» жанр хақында әсерлі әңгіме

«Әңгіме – әсем жанр», – дейді ғалым-ұстаз, академик Э. Қабдолов. Ж. Аймауытов, Б. Майлин, М. Әуезов сияқты шебер суреткерлерімізден бастау алатын осы «әсем» жанрдың дамуына өз үлестерін қосып жүрген жас толқындар қатары аз емес. Қазіргі қазақ әдебиетінің әңгімесі сан алуан тақырыпты қамтып қана қоймай, әр жазушының өзіндік стиль даралығымен түрлі бағытта жаңаша қырынан танылу, көркемдік тұрғыда кемелдену үстінде. Филология, әдебиеттану және әлем тілдері факультетінің 4-курс студенттері «Қазіргі қазақ әңгімелеріндегі жаңашыл ізденістер» атты элективті пән барысында қазіргі қазақ әңгімелеріндегі көркемдік ізденістерді талдап, саралап қана қоймай, аталмыш жанрда қалам тербеп жүрген әр буын өкілдерінің туындыларын автордың өзімен бірге талдап-таразылауды мақсат тұтып, қолға алуы құптарлық жайт. Осы орайда жақында «Қазақ әдебиетінің тарихы және теориясы» кафедрасының аға оқытушысы Шоқан Шортанбаевтың ұйымдастыруымен тағылымы мол дөңгелек үстел өтті. «100 кітап» жобасы аясында өткен бұл кездесудің қонағы «Министр» атты әңгімелер жинағының авторы Ерболат Әбікенұлы болды.

Топ студенттерін жас толқын өкілінің шығармашылығымен таныстыра отырып, әңгіме жанры туралы жазушымен ой өрбіте, білімдерінің кеңейе түсуіне ықпал жасалған бұл кездесуді ұйымдастырудағы мақсат өз мүддесінен шыға білді. Факультет түлегі Ерболат Әбікенұлының «Министр» жинағы жарық көргеніне көп уақыт бола қоймаса да, оқырман қауымнан, әдебиетшілер тарапынан өз бағасын алып үлгерді. Олай дейтін себебіміз бүгінгі заман шындығын, қазіргі қоғамдағы адамдар образын дәл суреттей білген автор шығармалары оқырман қызығушылығын тудырып, жинағын жастар қауымы жылы қабылдады. Ащы сықақпен әжуалай отырып, өзі өмір сүріп отырған қоғамның күнгей-көлеңкелі тұстарын қатар алып, замандастарының бойындағы түрлі касиет-кемшіліктерді шынайы бейнелеп, өзі байқаған, күе болған жайттарға сергек көңілмен үнілуі шығарманың шынайылығын арттырып, көркемдік көкжиегін де танытып тұр. Сөз өнеріне деген қызығушылығы мектеп жасынан туған жазушының әңгімелері сарказмға, астарлы әзілге құрылған.

«Жазушы кейіпкерлердің өз сөздері арқылы болған сұмдық жайды көрсетіп қана қоймайды, олардың ессіз саналарын ашады. Бұл Ерболаттың қазіргі ауылдағы рухани тоқырау мен имани кризистің орын алғанын замандастарына еңіретіп отырып жеткізуі деп қабылдауымыз қажет», – деп профессор А. Исмақова өз бағасын берген бұл жинақтағы әңгімелер төңірегінде тағылымды әңгімелер өрбіп, студенттер көкейінде жүрген сауалдарына тұшымды жауаптар ала алды. Атап айтар болсақ, Еркін Оспанбек, Тұрсынбүбі Сенбай, Талғат Рамазанов бастаған топ студенттері әңгімелерді әр қырынан жоғары деңгейде талдай білді. Жазушы әңгімелерін оқу барысында автормен сырттай таныс

студенттер кездесу үстінде жазушының бұл жанрдағы туындылары жөнінде кеңірек сөз қозғап, ортаға салып, шығармашылық әлемі мен өз өмірінің кей тұстарын теренірек тани түскендерін ризашылықпен жеткізе білді. Е. Әбікенұлы «Сүмелектер», «Пәтер іздеп жүр едік» атты әңгімелерін өз басынан өткен оқиғалар негізінде жазса, «Желтоқсан ызғары» шығармасын ұстазынан естіген оқиға негізінде туған деп, шығармашылығына арқау болған тақырыптардың қоғам өмірімен етене байланысып жататындығын айта кетті. Алғаш прозаға қадам басуының жетінші сыныптан басталғанын және өзі «повесть» деп айдар тағып жазған алғашқы шығармасы жөнінде айтқан әңгімелерін аудитория жылы қабылдап, сүйсіне тыңдады. Студенттердің қызығушылығын тудырған «Бір қой», «Қыжыл», «Елу теңге» сияқты жазушының көркем туындылары дөңгелек үстелде кеңінен талқыға түсті. «Аға буын қаламгерлерімізден кімнен үлгі аласыз», – деген сауалға батыс әдебиетін көбірек үлгі етіп, сусындап жүргенін, ал қазақ қаламгерлерінен Тынымбай Нұрмағамбетовті сүйіп оқитындығын, үлгі тұтатындығын, жазушыдан үйренер, алар біраз дүниелердің бар екендігін баса айтты. Сонымен қатар дөңгелек үстелде қазіргі әңгімелердің тақырыптық-идеялық ерекшелігі, тәрбиелік мәні, көркемдік ізденісі төңірегінде де сөз қозғалды. Әңгіме туралы әңгімеден жақсы әсер алған студенттер Е. Әбікенұлының қазақ прозасына талғамы жоғары көркем туындыларды қосарына сенімі мол екендерін жеткізді. Жазушының қолтаңбасымен кітабын алған студенттер естелікке суретке түсіп, тілек-ұсыныстарын білдірді.

Әйгерім СЕРІКБАЙ,
қазақ тілі мен әдебиеті
мамандығының 4-курс студенті

Осы жылдың наурыз айында Эбола вирусының эпидемиясы дүние жүзін дүрліктірді. Алғашында Гвинея елінде пайда болған вирус Либерия, Сьерра-Леоне, Нигерия, Сенегал сияқты Батыс Африка мемлекеттеріне таралса, соңғы кезде АҚШ-пен Испанияға да келіп жетті.

Эбола белгілерін біле жүріңіз

Бұл вирустың негізгі тасушылары – жабайы маймылдар мен Pteropodidae әулетінің жарқанаттары тек тропикалық және субтропикалық климаттарда ғана өмір сүреді. Яғни Шығыс Азия, Океания және Африка елдерінде. Қазақстанда өздеріңіз білетіндей, бұл жануарлар цирктер мен хайуанаттар бағынан басқа жерлерде жоқ.

Дегенмен «Сақтықта, қорлық жоқ» дей отырып, «Хронобиология және хрономедицина» орталығы бұл аурудың белгілерін білу үшін студенттер мен оқытушыларға ұсынып отыр.

Алғаш рет Эбола вирусы 1976 жылы Африкадағы Судан, Нзаре және Ямбуку, Конго демократиялық республикасының (Эбола өзенінің жағалауындағы) елді мекендерінде бір мезгілде орын алған індет болатын. Сондықтан да ауру Эбола деп аталады.

Аурудың алғашқы белгілері: аурудың инкубациялық кезеңі вирусты жұқтырғаннан бастап 2 күннен 21 күнге дейін созылады. Клиникалық белгілері пайда болғанға дейін адамдардың барлығы жұкпалы болып табылмайды. Ауру жедел басталып, дене қызуы көтеріледі, науқастың басы, бұлшық еттері мен буындары ауырып, жүрегі айнып, баспа (ангина) ауруының белгілері пайда болады. 2-3 күндері диареямен жалғасатын іштің ауруы, құсу қосылады. 3-5-күндері барлық науқастарда қан аралас құсық, ауыз, мұрын, екпе орындарынан қан ағу білінетін геморрагиялық белгілер пайда болады. Тәбеттің жоқтығына және ағзаның судан құрғауына байланысты науқастар тез арықтайды. Естен тану, ағзаның құрғауы және қан кетуі адамның 5-8 күндері өлуіне әкеледі. Кейін құрғақ жөтел басталып, көкірегі ауырады. Бірінші аптаның соңында денесінде бөртпелер пайда болып, геморрагиялық синдром болады.

Науқастың мұрнынан, жатырынан қан кетуі, қан құсуы болып, аурудың өліміне әкеліп соғуы мүмкін. Өлім коэффициенті 90%-ға дейін жетеді.

Эбола қызбасы індетінің алдын алу шараларының мақсаты: табиғи ошақтарда адамдардың зарарлану қаупін төмендету, эндемиялық емес аумақтарға инфекция тасымалын болдырмау.

Адамнан адамдарға жұқтыруды болдырмау үшін науқаспен қарым қатынаста болған уақытта қолғаппен және арнайы сақтану киім болу керек.

Егер сау адам науқас адаммен қарым-қатынаста болса, онда ол адам қатынаста болған күннен 21 күнге дейін есепке алынып, әрдайым бақылауда болады.

Бүкіләлемдік денсаулық сақтау ұйымы «Эболаны» әлемдік індет деп танып, вируспен күресу үшін 100 миллион доллар бөлінетінін хабарлады. Бірақ бұл мәселені түбегейлі шешудің жолы емес. Өйткені әлі күнге дейін қатерлі дертке шипа болатындай нақты ем жоқ. Алдын алу шараларында арнайы лицензияланған вакцина жоқ. Кейбір елдерде вакцинация дайындалғанымен, әлі тәжірибеде адамдар арасында қолданылмаған.

Бүкіләлемдік денсаулық сақтау ұйымының соңғы мәліметтері бойынша, 2014 жылдың қараша айына дейін Эбола геморрагиялық қызбасына қатысты 15145-ке жуық жағдай тіркеліп, оның 5420 жағдайы өліммен аяқталды.

Г.А. ТУСУПБЕКОВА,
м.ғ.к., биофизика және биомедицина
кафедрасының аға оқытушысы,
Н.Т. АБЫЛАЙХАНОВА,
б.ғ.к., доцент

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:

Әл-Фараби атындағы
Қазақ ұлттық
университетінің
ректораты

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Бас редактор м.а.: **Әйгерім ӘЛІМБЕКОВА**
Жауапты хатшы – **Дариға АМАНКЕЛДИЕВА**
Тілшілер: **Еңлік АҚЖІГІТ, Ақмарал ҚУАНЫШЕВА**
Дизайнер – **Досжан БАЛАБЕКҰЛЫ**
Корректорлар: **Гүлмира БЕКБЕРДИЕВА, Әйгерім ИМАНҒАЛИЕВА**

МЕКЕНЖАЙЫ:

050040, Алматы қ., әл-Фараби даңғылы, 71,
ректорат, 11-қабат, №104 бөлме.
Байланыс телефоны:
377-33-30, ішкі: 11-94,
тікелей: 377-31-48.

Электронды мекенжай:
kazuniver-gazeti@mail.ru

Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп,
беттелді. "Гамма-принт" баспаханасында
(Райымбек даңғылы, 369) басылды.
Тел.: 8 (727) 247-98-30, 247-98-31

Бағасы келісім бойынша.

Таралымы 1000 дана.
Тапсырыс №1599

- Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді.
- Редакцияға түскен қолжазба қайтарылмайды, үш компьютерлік беттен асатын материалдар қабылданбайды.
- «Қазақ университетіне» жарияланған мақала көшіріліп басылса, сілтеме жасалуы міндетті.
- Жарнама мәтініне жарнама беруші жауапты.